

Marianne and Juliane

Yönetmen: Margarethe von Trotta

Senaryo: Margarethe von Trotta

Oyuncular: Jutta Lampe (Juliane), Barbara Sukowa (Marianne), Rüdiger Vogler (Wolfgang)

1981 / Batı Almanya / Almanca / 106'

Hikaye her ne kadar iki kızkardeşin üzerine kurulu olsa da, onların dokunduklarıyla genişliyor. Tarihin en sistematik soykırımını yapmış Alman devletinin sol "teröre" karşı duruşu, dönem toplumunun ruh hali, resmi ideolojinin kendilerine biçtiği "kutsal" rolleri reddeden iki kadın, 70'lerdeki sol hareketin miras aldığı hayal kırıklıkları, sorunlu aileler ve sessizce uyum çabaları gösteren küçük bir çocuk... Film patlayan bombalara, silahlı eylemlere, hapishanelerdeki devlet terörüne direkt bakmıyor; bunların insanların hayatlarına yansımalarına odaklanıyor. Böylelikle, tüm totaliter hareketlerin bireyi ikinci plana atan bakışını izleyici için daha da keskinleştiriyor.

Marianne ve Juliane, Nazi sempatizanı, muhafazakar bir ailede yetişen; fakat sonrasında bu "ideallikten" uzaklaşan iki kardeş. Juliane, feminist kadın gazetesinde çalışırken, silahlı örgüte üye olan militan kardeşinin, Marianne'in, alaycı/suçlayıcı tavırlarına maruz kalıyor. Diğer tarafta Marianne, RAF(1) üyesi, yani kent gerillasıdır ve bombacı olduğu iddiasıyla tutuklanır. "Entelektüel budala" ve "terörist" olarak insanların, bomba ve kalem olarak da araçların ayrıldığı dönemlerde geçiyor film. O yıllarda dünyanın pek çok yerinde yaşanan ayrımların(2) Almanya versiyonu ifşa ediliyor. Senaryo, Christiane ve Gudrun Ensslin kardeşlerin gerçek hayatından alıntı. Gudrun 77'de, hücrelerinde -resmi raporlara göre- "ölü bulunuyor".

Hikaye boyunca militanların tavırlarına bakarak onların 70'lerde bu sol oluşumları 68'in hayal kırıklıklarının üzerine inşa etmeye çalıştıklarını da görebiliyoruz. İçinde buldukları karamsarlık hali ve amansız öfke; 68'in iyimser ve gülyüzlü haliyle fazlasıyla ters. Ayrıca, Almanya özelinde, Auschwitz zihniyetiyle mücadele eden bir örgütten söz ediyoruz; bu da onların radikalizmini tetikliyor. Öykünün gerçek kahramanı Gudrun da, bunu ifade ediyor: "Hepimizi öldürecekler. Ne tarz domuzlarla savaştığımızı biliyoruz. Bunlar Auschwitz kuşağı. Auschwitz'i kuranlarla konuşamazsın. Onların silahları var; biz de silahlanmalıyız!"(3)

Trotta; insani çelişkileri, kimlik-kişilik çatışmasını, bireysel özgürlükleri, sosyal konformizmi ve yasal baskıları, yalın biçimde, kişisel deneyimler üzerinden anlatılıyor. İzleyiciyi büyük sahnelerle etkileme kolaycılığının yerine; bireylerin "terörizmi" nasıl yaşadıklarına, bu kavramın onların hayatlarına nasıl düştüğüne yöneliyor.

Can Sever

(1) Red Army Fraction: Bernd Andreas Baader ve Ulrike Meinhof tarafından kurulan örgüt. Bombalama, öldürme, kaçırma, soygunla suçlanıyor. İsim Japon grup, Kızıl Ordu'dan esinlenilmişti. "Fraksiyon" sözcüğü, grubun, enternasyonal Marksist mücadelenin parçası olduğunu vurguluyordu. 77'de, devletin örgüt üzerinde yoğun baskı kurduğu "Alman Sonbaharı"nda, üyelerinin çoğu tutuklanmış; ve devlet, militanların tamamına yakınının hücrelerinde intihar ettiklerini açıklamıştı! Devlet terörüne kurban gitmeyenler ise, ancak 2000'li yıllarda serbest kalabildiler. 26 yıl sonra, 2008'in Aralık ayında serbest kalan militan Christian Klar, röportajında "Pişman mısınız?" sorusuna, "Bizim mücadele koşullarımızda bu sözlerin yeri yoktur... Üzülmeden önce çok şey değişmeli." (*BirGün Gazetesi*, 20 Aralık, 2008), diye cevap veriyordu. *Der Baader Meinhof Komplex* (Yön: Uli Edel, 2008) filmi de, RAF üzerinedir.

(2) Mehmet A. Aybar da, Türkiye solundaki ayrımın TİP'in parçalanmasındaki rolünü, Aybar ile Söyleşi (Uğur Mumcu) kitabında anlatmıştı.

(3) Aktaran: Florian Schaurer, 'Revolution is More than a Che-Guevara T-shirt' makalesi, <http://isnblog.ethz.ch>